

ע"פ 30028/12/15 - גד ברכה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 30028-12-15 מדינת ישראל נ' גד ברכה 30 ינואר 2017

לפני השופט יעקב שפסר, סגן נשיא

המערער: גד ברכה

ע"י ב"כ עו"ד יהודית ברקוביץ

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ע"י ב"כ עו"ד שרה טל

פסק דין

פתח דבר

1. ערעור על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בפתח תקוה, מיום 18.11.15, בתיק ת.ד. 5173-02-13 שבו הורשע המערער לאחר שמיעת ראיות בעבירות של אי שמירת מרחק לפי תקנה 49(א) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961 (להלן: התקנות), בעבירה של נהיגה בחוסר זהירות לפי תקנה 21(ג) לתקנות, ובעבירה של גרם תאונה בה נחבל אדם חבלה של ממש לפי תקנה 21 (ב)(2) לתקנות ביחד עם סעיף 38(3) לפקודת התעבורה.
2. בהתאם לכתבה אישום, הואשם המערער בכך כי ביום 10.1.10, בעת שנהג במשאית בכביש 6 מדרום לצפון, לא שמר על מרחק מספיק ממשאית שנסעה לפניו ובכך גרם לתאונת דרכים בה נחבלה הנוסע שישבל צידו חבל השלממש, אשר הביאה, בין השאר, לקטיעת רגלו ולחבלות נוספות. כנחבלה המערער עצמו נגרם נזק כלכלי הרכבה מעורבים.
3. על המערער נגזר מאסר בפועל לתקופה של 5 חודשים לריצוי בעבודות שירות, פסילת רשיון נהיגה בפועל למשך 4 שנים, ומאסר על תנאי של 10 חודשים למשך 3 שנים בגין נהיגה בפסילה או אם יורשע בגרם ת.ד שתוצאותיה חבלה של ממש.
4. הערעור הופנה במקורו הן כנגד הכרעת הדין והן כנגד חומרת הענישה. ואולם לאחר שהחלה שמיעת טענות המערער, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמה לפיה יחזור בו המערער מערעורו לעניין הכרעת הדין, תוך שיעמוד אך על ערעורו בנוגע לחומרת העונש. עוד הסכימו הצדדים כי נוכח העובדה שלא התבקשה חוות דעת שירות המבחן קודם מתן גזר דינה של הערכאה הדיונית, יוזמן תסקיר והצדדים יטענו טיעוניהם לאחר קבלתו.

תסקיר שירות המבחן

5. על מנת שלא לפגוע בצנעת הפרט לא אפרט את האמור בתסקיר ואך אציין כי המדובר באדם בן 44, אשר גדל במשפחה מורכבת להורים בעלי בעיות בריאות קשות ובקשיים נוספים לא מבוטלים, נשוי ואב לארבעה ילדים. המערער שירת כלוחם בצה"ל ואף נפצע במהלך שירותו, עבר הליך שיקומי ושחרר בנסיבות רפואיות אלה מהצבא. שירות המבחן מדווח על יציבות תעסוקתית עד פיטוריו מהעבודה בשל מצבו הפיזי, בעקבות התאונה נושא תיק זה. במקביל לפיטוריו עבר הליך שיקום משך שנתיים ונותר ללא תעסוקה וללא הכנסה מלבד גמלת נכות.

לאחר ההליך השיקומי החל המערער לעבוד כקצין בטחון במרכז, ואף קיבל תעודת הוקרה מהמטרה בעקבות מעורבותו הפעילה בתפיסת חבורת גנבים שפעלה בין השאר במקום עבודתו. כיום עובד המערער כנהג משאית כשמצבו הרפואי לא מאפשר לו להתקבל למקומות עבודה פוטנציאליים, והוא נתקל בדחיות חוזרות עקב כך.

שירות המבחן מתאר טלטלה, שברון לב וזעזוע עמוק מצדו של המערער, עת גילה את תוצאות התאונה שהוסתרה מפניו משך 3 חדשים. רגשות אלה מלווים אותו עד היום. המערער התקשה להתמודד עם הנושא ופנה לטיפול, אשר דיווח כי "נמצא במצב טראומטי ומצטיירת תמונת מצב קשה של מחשבות, זכרונות ומראות קשים שחזרו ונשנו מליל התאונה...". בשלב מסוים הופסק הטיפול בשל מצבו הכלכלי הקשה של המערער, על אף שההערכה היתה ש"זקוק מאד להמשך טיפול". בנסיבות אלה הופנה המערער לקבוצת טיפול תואמת למצבו.

שירות המבחן מתרשם חיובית מהמערער. בהינתן גורמי הסיכון והסיכוי, סבור שירות המבחן כי עונש מאסר, אף בעבודות שירות, יהווה פגיעה משמעותית ביכולתו לענות על צרכיהם הכלכליים והרגשיים של ילדיו, ופסילת רשיונו תגרום לפגיעה אנושה ביכולת תעסוקתו, ביחוד נוכח העובדה שאינו מצליח להשתלב בתעסוקה בתחום אחר בשל מצבו הרפואי. נוכח האמור ממליץ שירות המבחן על ענישה שיקומית הרתעתית בדמות של"צ בהיקף של 250 שעות, לצד צו מבחן שבמהלכו ישתלב בקבוצה טיפולית יחודית המתאימה למצבו.

גזר הדין של בית המשפט קמא

6. בגזר הדין התייחס בית המשפט קמא לענישה הראויה בעבירות מסוג זה וקבע כי "יש להתייחס לתאונות דרכים שתוצאתן חבלות קשות באמות מידה הקרובות לתאונות דרכים קטלניות". בד בבד פירט את נסיבות הקולא שמצא לזכותו של המערער, ובהתאם גזר את דינו כאמור לעיל.

נימוקי הערעור

7. תמצית נימוקי המערער היא, כי שגה בית המשפט קמא משדחה את בקשתו לקבלת תסקיר שירות מבחן אשר נתבקשה על ידו במספר מועדים, וגזר את עונשו מבלי לקבל חוות דעת מקצועית בדבר מצבו, הדרך השיקומית האפשרית והענישה ההולמת המומלצת. כן טוען המערער, כי ביהמ"ש קמא לא קבע מתחם ענישתי הולם, לא נימק את הענישה המחמירה שהטיל, והתעלם מאסופת פסקי הדין שהונחו לפניו, בהן נגזרו עונשים קלים באופן מובהק מהענישה שהושתה בתיק זה. לעניין זה טוען

עמוד 2

המערער, כי שגה בית המשפט קמא עת קבע כי "יש להתייחס לתאונות דרכים שתוצאתן חבלות קשות באמות מידה הקרובות לתאונות דרכים קטלניות".

המערער מציין את חלוף הזמן - 6 שנים מעת התאונה ועד גזר הדין, ולמרכיבים מקלים אחרים בעניינו, כגון עבר תעבורתי מקל יחסית.

המערער מציין כי מלכתחילה יוחסה לו העבירה הקלה יותר - נהיגה בחוסר זהירות (להבדיל מנהיגה בקלות ראש), כשאין לצידה כידוע חובת פסילה כלל. אף רף הרשלנות שנקבע על ידי המשיבה עומד על רף הנמוך וגם בית המשפט קמא לא קבע אחרת.

המערער מציין כי מדובר בתאונה שבה נחבל קשות אף הוא עצמו שנותר נכה בעצמו.

במכלול האמור ותוך הפניה לפסיקה התומכת בעמדתו, עתר המערער לבטל את עונש עבודות השירות ולהמירו בשל"צ, וכן לצמצם למינימום את חובת הפסילה.

תגובת המשיבה

8. המשיבה עותרת לדחיית הערעור. תמצית נימוקיה היא, כי אין המדובר בעונש חריג המצדיק התערבות ערכאת הערעור, וכי מדובר במערער שהורשע לאחר ניהול הוכחות. המשיבה מזכירה כי עתרה להשתתף בעונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד עונשים נלווים ובסופו של יום לאחר שבית המשפט שיקלל את מכלול הנסיבות, חלוף הזמן ונסיבותיו האישיות של הנאשם, קבע כי העונש הראוי הוא מאסר בעבודות שירות. כן היפנתה המשיבה אף מצידה לפסיקה התומכת בעמדתו. עוד מציינת המשיבה כי מדובר בעניינו בנהג רכב כבד, שחובת הזהירות עליו מוגברת.

דין והכרעה

9. כידוע, הכלל הוא שאין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרה של טעות בולטת או חריגה מהותית מרמת הענישה המקובלת. בעניינו לא ניתן לקבוע כי זה היה המצב בעת מתן גזר הדין, ולא ניתן לומר כי מאסר בעבודות שירות ופסילת רשיון נהיגה לכשעצמם, אינם מהווים ענישה ראויה לנאשם שגרם ברשלנותו לפציעה חמורה של אחר. ענישה זו מקובלת גם במקרה בו הנאשם הוא אדם נורמטיבי בשאר מישורי חייו, כמו המערער בעניינו.

זהו הכלל, ואולם העונש הוא לעולם אינדיבידואלי ויש צורך בכל מקרה ומקרה לבחון האם העונש "המקובל" הוא גם העונש הראוי בנסיבות המקרה הספציפי. חריגה מהכלל בנסיבות עניינו איננה בלתי אפשרית לאור האמור, אם כי מלכתחילה, אכן לא היה מקום כאמור להתערבות בגזר דינו של בית המשפט קמא שלא נפלה בו לכאורה מלכתחילה כל שגגה.

10. אם בכל זאת החלטתי להתערב ולהקל בעונשו של המערער, הרי שהדבר נובע אך ממצרף נסיבות שלא עמדו לפני בית המשפט קמא עת גזר עת גזר דינו.

ראש ועיקר - תסקיר שירות המבחן שכאמור לא הוגש בבית המשפט קמא. מתסקיר שירות המבחן עולה כאמור מערכת נסיבות אישיות קשות ומורכבות המקבלות אשרור רב מהנשמע בע"פ ע"י הצדדים עובר לגזר דינו של בית המשפט קמא.

כאמור, למערער מערכת חיים לא פשוטה, הן בעברו והן במצבו עתה, ולא ניתן להתעלם אף מנסיבותיו הרפואיות המיוחדות - פיזית ונפשית. המערער עובד היום כנהג משאית כשמצבו הרפואי לא מאפשר לו להתקבל למקומות עבודה פוטנציאליים, והוא נתקל בדחיות חוזרות עקב כך. מונחת לפני גם המלצתו החד משמעית של שירות המבחן להמנע מהטלת עבודות שירות ומפסילת רשיון נהיגתו של המערער בשל הנזק הקשה והבלתי הפיך שיגרם לו ולמשפחתו. לא יהיה זה ראוי לדעתי להתעלם מכל אלה.

שנית, לא ניתן להתעלם מעובדת חזרתו של המערער מערעורו על הכרעת הדין, כשניתן לראות בהחלטתו של המערער למחוק את הערעור על הרשעתו כקבלת אחריות מצידו, אף אם מאוחרת, שאף בעטיה ראוי להקל במידת-מה בעונשו.

שלישית, מרכיב חלוף הזמן. המדובר באירוע שאירע לפני כ-7 שנים, כשבכל הזמן האמור משך כ-7 שנים, ממשיך המערער לנהוג ולא נטען לפני כי עבר איזו שהיא עבירה נוספת בכל התקופה האמורה.

11. רביעית, עיון בפסה"ד אליהם היפנוני הצדדים מלמד, כי לא יהיה זה חריג להורות על הקלה בעונשו של המערער.

כך למשל פסק דין שניתן בנסיבות דומות, בו נידון נאשם שגרם לתאונה בשל אי ציות לאור אדום ובעטיה נפצע באופן חמור וקשה נהג אופנוע, שאיבד את רגלו שנכרתה מעל הברך, ובנוסף נגרמו לו שברים לא קלים. בית המשפט גזר את עונשו למאסר בעבודות שירות, פסילת רשיון בפועל של 11 חדשים, פסילה על תנאי וקנס. גם באותו עניין נוהל הליך הוכחות ובניגוד לענייננו לא חזר בו המערער מערעורו על הכרעת הדין. ביהמ"ש של ערעור מצא להקל בדינו וביטל את עבודות השירות (עפ"ת (ת"א-יפו) 24519-02-15 **אליהו מוטולה נ' מדינת ישראל** (12.3.15)).

בתיק נוסף, נידונה מערערת שנהגה ברשלנות וסטתה מנתיב נסיעה תוך פגיעה בהולכות רגל שנפצעו פציעות קשות ביותר, אושפזו במחלקה לטיפול נמרץ ועברו ניתוחים רבים ומורכבים ולאחריהם הליך שיקום. באותו עניין הופחת עונש פסילה בפועל שהושת על המערערת מ-5 שנים ל-11 חדשים (עפ"ת (חי') 36094-10-11 **רוקסנה שטרית נ' מדינת ישראל** (23.1.12)).

בתיק אחר הורשע נאשם בעבירות של גרם תאונת דרכים, נזק וחבלה ונהיגה רשלנית לאחר שלא נתן זכות קדימה וגרם לחבלות של ממש לנפגעת (שבר). עונשו נגזר בבית משפט של ערעור ל-8 חדשי פסילה (עפ"ת (ב"ש) 42480-12-13 **עוואד אלנאברי נ' מדינת ישראל** (27.1.14)).

עיינתי גם בפסה"ד אליהם היפנתה אותי המשיבה ואולם לא מצאתי שתורמים הם תרומה ממשית לענייננו, בשל שוני עובדתי העומד ביסודן. כך למשל ברע"פ 7257/12 **גדעון סנדרוביץ נ' מדינת ישראל** (18.10.12) היה מדובר ברשלנות גבוהה מצידו של המערער כמו גם בסעיפי אישום חמורים יותר מענייננו, עת נהג המערער בקלות ראש, לא האט את מהירות נסיעתו בעת שהתקרב למעבר חציה ופגע בהולכת רגל פגיעה רב מערכתית קוגניטיבית ופיזית קשה ביותר והיא אושפזה למשך 8 חדשים.

ברע"פ 2564/12 **יחיאל קרני נ' מדינת ישראל** (24.6.12), מדובר באוטובוס שלא ציית לרמזור אדום וגרם לחבלות קשות לנהגת ולבתה.

ברע"פ 49512-07-13 **תומר שמיר נ' מדינת ישראל** (2.2.14), היה מדובר גם כן באישומים חמורים יותר על רקע נהיגה בקלות ראש ומשמאל לקו הפרדה רצוף. כך גם ביתר פסה"ד אליהן הפנתה המשיבה, אשר עובדותיהן אינן הולמות את ענייננו.

12. במכלול האמור, ובהינתן העובדה כי בענייננו מדובר ברשלנות ברף נמוך כפי הנטען, בשילוב חלוף הזמן ונסיבותיו האישיות המיוחדות והחריגות של המערער, ועל רקע המלצתו החד משמעית של שירות המבחן, בדבר תפקודו והשפעת התאונה ותוצאותיה כמו גם הענישה שהושתה עליו ועל משפחתו, נראה כי מקרה זה בא בגדר המקרים החריגים המאפשרים סטייה מהענישה והקלה בה, אף אם בנסיבות שהיו לפני בית המשפט קמא, מוצדקת היתה מלכתחילה.

אני סבור איפוא כי במקרה שלפני, ניתן לקבל את המלצת שירות המבחן הן באשר לעונש עבודות השירות והן באשר לפסילה אם כי, באיזון המתבקש - באופן חלקי.

13. נוכח כל האמור, בטל עונש המאסר בעבודות שירות, ותחתיו יבצע המערער של"צ מורחב בהיקף של 400 שעות. פסילת הרשיון בפועל של המערער תועמד על 11 חדשים.

כמו כן יועמד המערער תחת פיקוחו של שירות המבחן למשך 6 חדשים, במהלכם ישתלב בקבוצה טיפולית יחודית כמפורט בתסקיר.

המאסר המותנה שהושת על המערער בבית המשפט קמא, יותר בעינו.

המזכירות מתבקשת להמציא עותק פסק הדין לשירות המבחן. כן תעשה כן ב"כ המערער, אשר מתבקשת לוודא קבלתו ותיאום הנדרש בין המערער לשירות המבחן.

ניתן והודע היום ג' שבט תשע"ז, 30/01/2017 במעמד הנוכחים.

יעקב שפסר , שופט , סגן נשיא

עמוד 5

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

פסילת רישיון תחל ביום 1.3.17.

**ניתנה והודעה היום ג' שבט תשע"ז,
30/01/2017 במעמד הנוכחים.
יעקב שפסר , שופט, סגן נשיא**